

ГЛАС

ORGAN NARODNOG FRONTA ZA OKRUG BANJA LUKU

GODINA IV.

BANJA LUKA, 17. avgusta 1946. g.

Број 34 (60)

МИЛОВАН БИЛАС

НАША АРМИЈА - НОВАЧНИЦА НОВИХ ЉУДИ

Ни једна армија у овом рату; и зувек Црвене армије, није до те мере развила масовни хероизам. У нашу армију су се у току рата уливале стотине хиљада радника, сељака и интелектуалаца и у њој расли, развијали се и препосађали се у свјесне, дисциплиноване борце, у организаторе и руководиоце у — нове људе, у градитеље новог живота.

Откуда је то било могуће, у таквим размјерама и таквом брзином, у нашој армији?

Отуда што је наша армија нова армија, нова по свом духу, по идејама којима је задојена, које су је руководиле у рату и на основи којих се она изграђивала, борила и побјеђивала. То су најдоследније демократске идеје нашег времена: борба за слободу народа, за права радних људи, за братство и равноправност народа. То су, у ствари идеје које су свијету дали Ленин и Стаљин, а које је, у нашим условима, мајсторски оживотворио друг Тито, подижући народне масе на устанак и на борбу за изградњу земље. Те идеје су од наших обичних, малих људи, од којих владајуће класе нису очекивале ништа сем да им буду робови, направиле хероје, највеће у историји наших народа, кадре да савладају све тешкоће и саломе све тврђаве, способне да остваре нови и срећнији живот.

Наша армија се изграђивала и изграђује се баш на основу тих идеја.

И исто онако како су се у устанку у њој преображавали људи, исто тако у периоду мира у њој расту, васпитавају се и преображавају нови људи. Исто онако како је правила, у свом развоју, коцнице корак у периоду рата, растући од партизанских одреда у савремену армију, тако и сада, у периоду мира, корача напред, усавшавајући се и у свом унутрашњем животу и у својој организацији. У нашој армији живе и раде најбољи људи наше земље, у њој се васпитавају свјесни борци, спремни да дају све, па и оно што је најскупоцјеније човјеку — и човјечанству — свој живот, за добро народа, за народну власт, за домовину. У њој се, у периоду мира, стварају и васпитавају будући хероји, и — истовремено — оспособљавају стотине хиљада, десетине хиљада најбољих синова наше земље да лакше, брже, са више знања и вјештине приступе, по изласку из армије, раду на подизању земље, на остварењу бољег живота и за себе и за свој народ.

У нашој армији су на свим другим начелима постављени односи између старешине и потчињеног, између официра и војника. У нашој армији никад није било — као у старој краљевској војсци — псовке и батине, јер наша армија има за циљ да изгради свјесне и дисциплиноване борце, који имају да бране домовину и тековине народног устанка. Отуда из наше армије израстају и најбољи организатори на

ше позадине, најбољи радници у нашим фабрикама и на нашим пољима.

Није, зато, случајно што се сваки наш човјек поноси што је био у армији и са особитим заносом и радошћу прича о данима проведеним у њој.

Није, зато, случајно што је наша армија била у рату окружена љубављу народа, што је наш сељак одвајао од уста своје дијете да би дао армији.

Наша армија је чело наших народа. Она је плод њихових најплеменитијих и највећих напора. За њену изградњу и њену побједу дали су животе највећи хероји наше земље, на њеној изградњи су радили најбољи умови наше земље, над њом бди око њеног творца и руковођаца — друга Тита.

Она се борила за ослобођење наше испод туђинског јарма, она је својом крвљу праћ и опрала срам и љагу које су на славу наше традиције, на оружје наших народа бацили издајници и одроди. Она се борила за независност наше земље и извојевала је ту независност.

Она се борила за нове односе у Југославији — за народну власт, власт радних маса, радника и сељака и одржала је и извојевала ту власт.

У њој, и помоћу ње ковано је и исковано братство и јединство наших народа. Она се борила за права радног народа и извојевала их; они који су је сачињавали и у њој гинули — радници и сељаци и народна интелгенција, остварили су баш оно што одговара њиховим жељама и њиховим интересима.

Она и даље чува те тековине, она бди на границама наше земље и ужива страх и поштовање свим нашим непријатељима.

И данас, у периоду мирне изградње, а када наша армија даје све нове и нове борце на изградњу земље, када преваспитава хиљаде обичних људи у свјесне борце и градитеље, и омогућава остварење великог Титовог циља — изградње срећног живота народа — обавезе народа и народних власти преча армији морају постати још веће, а љубав народа још дубља и врелија.

У нашој народној армији је циљет нашег народа, она је кичма читавог нашег живота, чувао наше независности, која нам омогућава да изградимо бољи живот наших народа, да од наше заостале земље створимо расцвјетали врт срећних и заувјек слободних људи.

Отуда нема веће части и среће него бити у тој армији, бити кро срца читавог народног живота, бити тамо гдје се из дана у дан постаје нови — храбрији, одлучнији, културнији, умнији — човјек. Отуда нема веће и часније обавезе — него обавеза према армији, помоћи армији да се подигне и лакше постане што вбојитије оружје, што страшнија сила за све непријатеље наших народа, мира и демократије.

У Уставу Народне Републике Босне и Херцеговине доћи ће до пуног израза суверена праба њених народа

Изгласани су Закон о Уставотворној скупштини и Закон о избору народних посланика Босне и Херцеговине

Од 14. до 17. августа одржано је друго засједање Народне скупштине Босне и Херцеговине у Сарајеву, које је од великог значаја за народе наше Републике, јер су на том засједању изгласани Закон о Уставотворној скупштини и Закон о избору народних посланика за Уставотворну скупштину НР Босне и Херцеговине, тако да се примјеном ових закона приступа коначној изградњи наше Народне Републике и уставном утврђењу тековина Н. О. борбе. На основу ових закона ускоро ће народи Босне и Херцеговине преко својих народних представника добити основни закон своје републике — Устав НР Босне и Херцеговине.

Доношење Устава представљаће прекретницу у животу народа наше Републике у односу на његову и даљу и скорашњу прошлост, јер ће се овим Уставом у правом облику формулисати основе нашег новог политичког и привредног државног уређења — наше народне демократије.

Тај дан ће представљати историјски датум, јер Република Босна и Херцеговина тим даном улази у период новог државног живота у саставу ФНРЈ, који киди све везе са прошлошћу ове земље, која је вијековима била плићак страних завојевача, десенијама била поприште борби великокрпских и великохрватских шовиниста, а народ у виду раје, кметова итд. аргатовао изабљивањем од малобројне шаке експлоататора свих видова, почевши од земљишних велепосједника до зеленашких банкара — који су увијек били спремни да нактирају са Аустријом, да подржавају противународне режиме, да пруже пучу подопшку окупатору.

Наши народи изграђујући своју Републику на бази уставног уређења ФНРЈ учвршћују основне тековине наше борбе — народну власт и равноправност наших народа — и тиме стварају солидне основе за напредак и процват наше Републике. Националним шовинизмима и владавини експлоататорске мањине над радним народом учињен је крај, а тиме су уклоњени и вјештачки стварани узроци међусобног трвења народа Босне и Херцеговине.

Темељи нашег новог демократског уставног уређења — народна власт и равноправност наших народа — солидни су основи који гарантују правилан даљни развој наше Републике и њезин просперитет.

Демократичност, која је оснєв нашег државног живота досљедно је спроведена и у нашем новом Закону за Уставотворну скупштину и Закону о избору народних посланика за ту скупштину.

Опште право гласа, непосредно бирање и тајно гласање уз исте услове несметаног и правилног функционисања избора представљају највећу гаранцију, да ће Уставо-

Наша армија је чело наших народа. Она је плод њихових најплеменитијих и највећих напора. За њену изградњу и њену побједу дали су животе највећи хероји наше земље, на њеној изградњи су радили најбољи умови наше земље, над њом бди око њеног творца и руковођаца — друга Тита.

творна скупштина представљати вјеран одраз народне воље.

Техника кандидовања саображена је најширем демократском принципу који најјаче долази до изражаја у пропису да само педесет бирача једног изборног среза могу постављати кандидатску листу.

Бирање кандидата — по изборним срезовима као изборним јединицама установљава потпуну независност изабраног посланика од његових бирача, наиме овисност од народне воље, која се манифестује могућношћу опозивања мандата од стране бирача — још један принцип демократије и гаранција суверености народне воље.

Уважујући да је Устав наш основни закон, наиме закон који треба да буде регулатив нашег живота за један цијели временски период, закон о Уставотворној скупштини предвиђа да се Устав изгласа у присутности 2/3 укупног броја посланика са већином гласова свих народних посланика Уставотворне скупштине.

На овом засједању Народне скупштине оба закона су једногласно усвојена, а у дискусији о овим законским приједлозима чула се ријеч народних посланика и Срба и Муслимана и Хрвата. Сви су они свесрдно поздравили ове Законе и изразили радост што на подлози најшире демократије и наше Републике Босне и Херцеговине приступа доношењу Устава и коначној изградњи своје државности у саставу ФНРЈ.

Поред претреса ових Закона скупштина је одобрила рад Претседништва Народне скупштине Босне и Херцеговине од првог засједања 28. априла 1945. до другог засједања. Иза доношења закона претседник Народне владе Родољуб Чолаковић поднио је експозе о досадашњем раду владе.

Пошто је претходно изложио стање опустошености у којем се налазила земља у моменту кад је образовао владу у априлу прошле године претседник је изложио досадашње резултате и успјехе у раду и уједно указао на крупне задатке који се постављају пред народну власт и владу наше Републике. Из експозеа претседника владе уочавају се гигантски напори свих трубина наше Републике, који су под руководством народне владе дали видне резултате на привредној обнови наше земље, на унапређењу свих привредних грана, на великом побољшању материјалних услова живота народних маса, на успостави безбједности у земљи, те у напорима за културно-здравствено подизање народа.

Пред нас се постављају даљни задаци да би се нашим народима и трудбеницима пружили услови живота и просперитета, како су зацртани Уставом ФНРЈ, а како ће их формулисати и наш основни закон — Устав ФНРЈ Босне и Херцего-

Саопштење о раду комисије за преглед организације вршидбе и откупа житарица

Контрола комисија Народне републике Босне и Херцеговине, заједно са Министарством трговине и снабдијевања, образовала је комисију за преглед организације вршидбе и откупа житарица. Остварајући овај задатак комисија је досад обишла округе Бања Лука, Добој и Тузла, задржавајући се у многим среским и мјесним народним одборима и испитујући тако на самом терену недостатке у спровођењу Уредбе о откupu житарица. Комисија је у току рада констатовала:

У многим мјестима бањалучког, добојског и тузланског округа, које је комисија обишла, жетвени принос је био мањи него што се предвиђало. Утолико се више могло очекивати да ће комисије за откуп житарица откупно-продајне станице и органи народне власти на терену уложити максимум труда, савјесног рада и залагања да се Уредба о откupu житарица потпуно спроведе у живот и да откупом буду обухваћени сви обавезни вишкови и што више жита које је остављено произвођачима на слободно располагање. Међутим, комисија је утврдила да су се, поред објективних услова који су проузроковали умањење житног фонда појавили недостаци у самој организацији откупа, као и други фактори који негативно утичу на резултате самог откупа.

Иако је Министарство трговине и снабдијевања путем конференција које је у сврху специјалног организовања, као и путем својих наредба, упутстава и циркуларних писама, детаљно упознало све заинтересоване факторе на терену са задацима који пред њима стоје, као и са начином откупа, организација откупа не спроводи се свугдје једнако. У бањалучком округу пропуштено је благовремено предузимање потребних мјера у погледу организационих припрема откупа. Већа између повјереника и народних власти била је недовољна, а осим тога ни ревизија података о засијаним површинама није дала праву слику стања. Напротив, у добојском и тузланском округу организација откупа постављена је солидније. То се види из самих резултата рада појединих откупних комисија, које су успјеле обезбједити бољу евиденцију, чвршћу везу свих органа који учествују у откupu и јачу контролу над спровођењем у дјело У-

редбе о откupu житарица. А управно лабаво и неправилно спровођење у дјело ове Уредбе има врло штетних посљедица.

Било је појава да су поједини произвођачи, на овај или онај начин, покушали да задрже што више бијелих житарица на слободном располагању и да на тај начин изиграју Уредбу. У овим тежњама они су, често пута, потпомогнути лабавим и опортунистичким држањем појединих мјесних и среских откупних комисија, односно појединих органа народних одбора. Због тога и има појава изигравања Уредбе о откupu житарица.

1) Обрадива површина није свугдје правилно третирана. Многи мјесни народни одбори сматрају обрадивом земљом само оно што се засијава, чиме се јача газдинства укључују у ниже категорије и чиме им се омогућује искоришћавање већег процента слободних вишкова.

2) Произвођачи пријављују да ће засијати неколико пута више него што су засијали прошле године, тако да је у неким мјестима за засијавање саме пшенице пријављена већа површина него што се уопште у том подручју засијава свим врстама житарица.

3) На многе комплексе обрадиве земље тражи се и одобрава два и три пута више сјемена него што је потребно. Ово долази студа што се свим »наполичарима« тај сјеме неовисно од тога да ли за исту земљу добио сјеме и њен власник.

4) На 1 хектар обрадиве земље даје се скоро сваком произвођачу по 200 кг сјемена, иако у извјесним случајевима није потребно више од 150 до 160 кг.

5) У већини случајева произвођачима се даје максимум допуштеног процента слободних вишкова неовисно о имовинском стању појединих газдинстава, а често се и овај максимални законски проценат слободних вишкова прекорачује.

6) По члану сваког произвођачког газдинства оставља се у извјесним случајевима по 250 кг пшенице, неовисно од обичаја исхране и реда кукуруза.

7) Радницима на пољопривредним радовима исплаћује се награда на терет обавезних вишкова.

Приликом откупа поклањана је мала пажња подјели робе »житног фонда«. Скоро у свим суфицитар-

ним срезovima запажа се велика потражња текстила, док су врло мали континенти робе »житног фонда« допремани у извјесна мјеста, као Брчко, Модрич, Ошак, а у нека мјеста као Бос. Дубица, Лакташи, Бос. Грдишка, Приједор итд. по доласку комисије таква роба уопште није приспјела. Тамо гдје је роба дошла обично нису приспјели рачуни за њу, па не може да се дијели иако се роба тражи. С друге стране откупно-продајне станице нису добивале никаква упутства у погледу манипулсања са дознакама за »житни фонд«.

Надаље, произвођачима није давана аконтације на рачун неиспорученог жита. Комисија је наишла на свега један случај давања аконтације произвођачу.

Комисија је установила да у многим мјестима није приступљено обрачунавању обавезних испорука. Карактеристично је да у том погледу предначе најактивнији срезови, као на примјер Бијељина, чији мјесни одбори још нису приступили обрачунавању. До доласка контроле срез тузлански није разластао ни обрачунавање мјесним комисијама за откуп житарица.

Као даље проблеме при откupu житарица комисија је уочила проблем чишћења снјети и преузимања блокираног жита за »сјеменички фонд«.

У циљу отклањања тих основних недостатака, неправилности и тешкоћа на које се налази у организацији откупа житарица, комисија у сагласности са Министарством трговине и снабдијевања сматра да је потребно предузети слиjedeће мјере:

1) Мјесни нар. одбори треба да изврше исправке Г I формулара о засијаним површинама, тако да ти формулари пруже што вјерније податке како о засијаним површинама, тако и о броју становника на одређеном подручју. Ово се може најзгодније учинити приликом испуњавања обрачунаских листова и издавања потврда.

2) Потребно је извршити најхитније ревизију свих готових обрачуна и потврда. Ова ревизија треба да се стално врши код свих мјесних народних одбора, а нарочито код откупно-продајних станица, гдје се прикупљају сви издати обрачуни.

3) Због нејединственог става по питању откупа снјетивог жита, потребно је упозорити све комисије и ОПС-е да се снјет одбија од укупног приноса, што у сваком индивидуалном случају треба да одлучи сама комисија. Мање количине треба сам власник да очисти од снјети, док би веће количине требало да приме ОПС-е, с тиме да се ове количине снјетивог жита изолују и накнадно прочисте.

4) Потребно је чим прије допремити што веће количине одговарајуће селачке робе у све житорodne крајеве уз снижене цијене (према рјешењу Савезне владе), чиме би се знатно убрзао откуп житарица и обезбједило обухватање слободних вишкова. Истовремено ОПС-е морају да се упознају са начином издавања дознака за »житни фонд«.

5) Као најхитнију мјеру комисија предлаже да се приступи обрачунавању обавезних испорука. Ово нарочито важи за суфицитарне крајеве гдје је потребно омогућити несметано и што брже обухватање обавезних вишкова.

6) У погледу сјеменичког жита, потребно је да се ОПС-е упознају са начином његовог откупа, како би се произвођачима омогућило да дођу до жита за исхрану и до потребних новчаних средстава.

У смислу ових предлога комисија је на самом терену давала потребна упутства органима откупних комисија, откупно-продајних станица, народних одбора, као и произвођачима, тако да су у појединим мјестима које је комисија обишла многи недостаци већ откљонени. Међутим, потребно је да се искуства и предлози комисије пренесу и у друга мјеста, гдје се вјероватно појављују исте ствари, како би се благовремено приступило предузимању цијелиходних мјера.

Из Контролне комисије
НР. Б и Х.

Počelo je sudenje narodnim izdajicima i ratnim zločincima sa Rupnikom na čelu

21. augusta otpočeo je u Ljubljani proces protiv šestorice izdajnika i ratnih zločinaca na čelu sa Leonom Rupnikom. Izdajnici i ratni zločinci kojima se sudi stajali su na čelu organizacije kvislinških bielogardijskih bandi, te su politički pripremali, sprovođili i organizovali pokolje slovenačkog naroda, mučenja i internacije desetina hiljada Slovenaca.

Proces se vodi protiv Leona Rupnika, poznatog kvislinga koji je služio italijanskog i njemačkog okupatora, predstavnika nacističke stranke generala Ervina Rezenera, dr. Gregorija Rožmana, ljubljanskog biskupa pod čijim vodstvom je organizovana kvislinška bijela garda, dr. Mihe Kreka, člana izbjegličke vlade u Londonu, organizatora Centralne obavještajne službe u emigrantskoj vladi, Vizjaka Milka i dr. Hana Lovra koji su zauzimali važne položaje u kvislinškim vojnim formacijama i policiji.

Optuženima će suditi Vojni sud IV. armije u Ljubljani sa kapetanom dr. Heliodorom Modicem, kao predsjednikom Vijeća. Sudska rasprava održava se u velikoj dvorani na taboru, a prenosi se preko radioa.

ИСПРАВКА

У чланку под насловом »Осигурање што више властитог сјемена — главни задатак овогодишње припреме за сјетву« у »Гласу« бр. 33 од 17 августа, техничком омашком је штампано у реду 20 до 22: у пролетној сјетви засијано је 28% од предвиђеног плана и т. д., а треба да стоји: у пролетној сјетви засијано је мање за 28% од предвиђеног плана, што значи да је предвиђени план остварен за 72%.

Kulturni pregled

МОСКОВСКИ МЕТРО

Ремек дјело совјетских грађевинара

Москва XII. вијека била је село. Али захваљујући свом положају као раскрсници путева истока, сјевера и југа брзо се развила. Средњи вијек је у њој оставио своје трагове у облику зидина, великих капија и тврђава.

Упоредо са развојем Петровграда у XVIII. вијеку, развија се и Москва и постаје културни и индустријски центар. Пред револуцију она је имала око 2.000.000 становника.

Све до револуције саобраћај се у Москви обављао колима са коњском запрегом. Непосредно послије револуције Москва се почела нагло развијати тако да већ 1930 године броји 3.000.000 становника, а заузима површину од 25 хектара. У таквом развоју града била је насушна потреба једно масовно превозно сретство. Совјетски људи саградиле су то сретство у подземној жељезници — ремек дјело совјетских грађевинара.

Град Москва изграђиван је по предвиђеном плану па је и подземна жељезница грађена у оквиру тога плана. Планом изградње руководио је лично вођа совјетских народа Стаљин, а у његовој изведби учествовало је много истакнутих совјетских архитеката, умјетника, разних стручњака и љекова.

До 1930 године углавном се радило на исправљању средњевијековних остатака града. Требало је центар града ослободити уских улица, изградити широке булеваре и т. д., а у вези тог пројектовања је и мрежа метроа.

Изградња подземне жељезнице, Московског Метроа отпочела је 1931 године. Пројекат је изграђен тако да изградња која ће трајати дужи период времена иде упоредо са развојем града. Предвиђено је укупно осам линија дужине 250 километара. Мрежа је састављена од дијаметралних и кружних линија од којих прве повезују периферију са центром града, а друге поједина предграђа међусобно обилазећи центар града. Свака дијаметрална линија сјече остале, те је

тако омогућен саобраћај између свих градских рејона.

Радови су почели на првој дијаметралној линији која спаја центар са три жељезничке станице: Октобарском, Јарославском и Казанском. Ова је линија изграђена за двије године. Грађење ове прве линије било је најтеже, јер се на њој стицало искуство, али је то била једна од највећих побједа совјетских људи, нарочито омладине.

Обзиром на терен тунели метроа пролазе мјестимично кроз дубину од педесет метара. Најмонументалнији дијелови метроа су станице којих је до сада саграђено 29. Ту је дошла до изражаја величина совјетске технике, укус у стилу, хармонија у бојама, елегантност линија и избор материјала. Од њих 29 свака је различита једна од друге.

До сада постоје три дијаметралне линије које су у промету са укупном дужином од 40 км. Гради се прва кружна линија 20 км дужине, коју ће дијаметралне линије везати са центром.

Московски метро генијална је замисао Стаљина, велико дјело социјалистичке изградње совјетске земље, а за млада покољења путника којим треба да иде изградња у служби широких народних маса.
И. Х. М.

КРОЗ НАШУ ЗЕМЉУ

У Београд је допутовао нови египатски посланик у Југославији г. Мохамед-ед Саид-бег. На стацији га је дочекао у име Министарства и страних послова шеф протокола Павле Бељански и отпованик послава египатског посланства у Београду г. Али Камел Фахми.

Први пут после ослобођења отпловио је из Дубровника за Албанију наш пароброд »Жниг«. Сваке недеље саобраћаће између наших јадранских лука и лука Албаније по један наш пароброд. На овом путу сви повезују луке Сушак, Задар, Шибеник, Сплит и Дубровник, а од албанских лука Драч, Валону и Санти Каранта.

Успостављање ове паробродарске везе од великог је привредног значаја како за нашу земљу, тако и за пријатељску и савезничку Албанију.

Шест стотина омладинки и омладинаца већ више од мјесец дана ради на обнови жељезничке пруге Стовец — Бубњарци, која је била потпуно порушена у дужини од 19.600 метара. За мјесец дана рада омладинске бригаде потпуно су израдиле 5.700 метара пруге и дале у раду преко 55.000 радних часова.

Радови на посавском каналу захваљујући залагању омладине прилично су напредовали. За 45 дана ископано је 23.653 кубика земље и од тога једна трећина уграђена у насипе. Новчана вредност рада прве смјене износи 1.902.553 динара. За четири недеље рада друге смјене ископано је 33.087 кубика земље у новчану вредности од 1.797.860 динара.

Поред овога прокопано је више од половине урвачког канала и израђује се његов коначни профил.

Бивши дворач грофова Елц у Вуковару данас је претворен у ђачки интернат, у коме су смјештена дјеца жртава фашизма.

За воће које је ове године у Словенији одлично родило влада велико интересовање. Фабрике за прераду воћа у Крагујевцу, Новом Саду и Словенији откупиле су од произвођача веће количине воћа. Тако су произвођачи воћа у Словенији ове године у могућности да уновче обилну бербу.

Из Словеније су извезени извјесни контингенти воћа за прераду у Чехословачку, Пољску, Швајцарску.

У Загребу је одржана прослава поводом подизања зграде (складишта) комбината електричне индустрије за Хрватску.

У руднику Какањ на свечан начин проглашено је 13 бових ударника. Свечаној предаји ударничких легитимација присуствовали су претставници масовних организација и Југославенске армије.

Народне власти и удружење ратних инвалида организовали су у Опатији и у Сутивану, на Брачу, опоравилишта за инвалиде из цијеле земље.

Настављајући са ударничким радом радници су недавно потпуно обновили Зеничку електричну централу монтирањем последње и највеће турбине, чиме је омогућена производња струје као у предатно вријеме. Поред овога радници су многе учинили да се побољша осветљење како у индустријским постројењима Зенице тако и у периферским насељима и околним селима.

Most na Savi u Bos. Gradišci predat je saobraćaju

Жељезни most na Savi u Bos. Gradišci razrušen je 1941. god. Onda se preko Save prelazilo pontonskim mostom sve do skoroг времена.

U aprilu o. g. počelo se sa izgradnjom novog polustalnog mosta. Na ovom mostu je dnevno radilo oko 120 stručnih i polustručnih radnika. Svi ovi radnici su davali po jedan sat besplatnoг rada tako da se dnevno na gradnji mosta trošilo oko 120 besplatnih radnih časova.

Uz to na dobrovoljnoj bazi radnici su iz Okučana sa željezničke stanice i iz šuma dovezli oko 40 vagona grada.

Most je predat saobraćaju u predviđeno vrijeme, a radovi na donjim dijelovima mosta će se uskoro završiti.

U most je ugrađena sasvim nova grada kako drvena, t. j. piloti dužni i poprečni nosači itd., tako i željezna konstrukcija. Da bi brodovi riječ-

ne plovidbe mogli nesmetano prolaziti ispod mosta, ovaj je na sredini uzdignut u visinu od 12,30 metara iznad nule vodostaja, a raspon mu je između stubišta na ovom mjestu trideset metara, tako da više ni visoka vodostaja koja ponekada ovdje zna biti i po deset metara iznad nule kao ni sam raspon neće biti smetnja riječnoј plovidbi. Zato je bilo potrebno staviti iznad ovih prolaza željezne konstrukcije koje mogu da trpe ovako dug raspon, a i velike terete.

Izgradnjom ovog mosta izbjeglo se prelaznje putnika pješice što je znatno olakšalo i ubrzalo saobraćaj.

Na mostu su radili zajedno radnici iz Bos. i Stare Gradiške kako bi zajedničkim snagama što prije uspostavili ovaj most koji je živa spona između ova dva susjedna mjesta.

Na obadje strane mosta radnici su ispisali na visokim slavulucima parole: Nema odmora dok traje obnova, S Titom u obnovu. Obnovimo našu domovinu. Radimo udarnički!

Откуп жита на нашем округу

Откуп житарица на нашем округу налази се у пуном јеку. Сваким даном произвођачи довозе своје вишкове житарица откупним станицама, потпуно свјесни колико је то значајно за правилну исхрану наше земље. Да је сеоско становништво узело тако правилан став и разумевање, можемо највише захвалити његовој најужој повезаности и сарадњи са народним властима, које су својим дјеловањем и народу јас-

Вршидба у Лијевчу Пољу је у највећем јеку. Жетвени принос по дунуму је задовољавајући, а у Крајевцима износи и до 130 килограма. Вршидба се највећим дијелом обавља тракторским погоним машинске станице и државног добра у Тополи, док се приватни властници вршилица служе локомотивама.

Свакога дана сељаци Лијевча своје вишкове предају Откупно-продајним станицама у Бос. Градишци, Српцу и Лакташима. За своје вишкове добијају чековне уплатнице и бонове за текстил на које у ЗЕМ-И добијају бољу робу и за 30% јефтиније од прописане цијене. Сељаци и своје расположиве количине житарица продају држави.

Изабран је нови Извршни одбор НФ-а за срез Бања Луку

Ових дана одржана је шира конференција Народног Фронта за срез Бања Луку, којој је присуствовао преко 100 делегата ради бирања новог извршног одбора. Досадашњи иницијативни одбор, који је изабран одмах иза ослобођења током прошле и ове године успјешно је рјешило многе задатке и нарочито ораганизовањем масовних акција пружио пуну подршку народним властима у радовима обнове и изградње. Тако су нарочито успјешно ораганизоване акције за жетву у Лијевчу Пољу, организовања сточарска задруга у Стричићима, као и низ дугих акција на економском, политичком и културном пољу. На тај начин организација НФ-а, као најмасовнија организација, ангажовала је на нашем срезу широке радне масе у рјешавању свих важних проблема, које су рјешавале народне власти и омогућила брже и успјешније рјешавање тих проблема.

Конференцију је отворио друг Милан Бранковић и пошто је изабрао радно претједништво, поједини говорници су се осврнули на рад досадашњег извршног одбора, те нагласили неке задатке који стоје пред новим извршним одбором. Нарочито је одушевљено био поздрављен од делегата друг Вишковић Томислав, син Трста, који је

сним циљевима заиста заслужиле то повјерење.

Према последњим подацима које смо узели у Округном народном одбору до 7. о. мј. откупљено је 96 вагона, а од 8. до 13. о. мј. 25,5 вагона бијелих житарица.

Цифре јасно показују да је одзив велики поготово кад се узме у обзир да вршидба још увијек траје, па ће доприноси према томе још много пораста.

— Нећу да продајем овим у граду што скупљају жито, мислећи да га касније скупље продају, каже колонист Јанковић из Јунзуваца. Лука Јолчић из Кукуља предао је Откупно-продајној станици у Лакташима 302 килограма жита преко обавезног вишка. Каже да му је било урачунато у вишак мање но што је требало, па је сам обрачунао колико још дугује држави и дотјерао. Исти је случај и са Савком Шушњаром која је преко обавезног вишка дотјерала 100 килограма и предала станици у Лакташима.

Власници шума поклонили 100 хрстова за изградњу кућа на Козари

11. о. мј. општина Брезичани, срез приједорски сазвала је конференцију својих чланова на којој је претресано питање изградње кућа погорелих лица. Ослободилачка борба нарочито се тешко дотакла ових крајева гдје је непријатељ немилосрдно обрачунавао са херојским отпором славне Козаре. Разарати и спаљивати огњишта било је обично и радо примјењивано средство да се казне борци за слободу. Несаломљива борбеност и великом прокушана свијест овог народа изнијела је коначну побједу и ево их како у миру и слободи опет не заборавају давати примјере високе свијести и пожртвовања.

На конференцији иступили су власници шума и изјавили да добровољно поклањају 100 хрстова из својих шума за изградњу кућа. Овај гест топло је поздрављен, јер значи важан прилог акцији која ће измијенити лице ове у рату настрадале општине.

говорио о приликама у Јулијској Крајини и о раду НФ-а Југославије за прикључење наших поробљених крајева слободној домовини Југославији.

Пошто су претресени непосредни задаци који стоје пред организацијом НФ-а у вези откупа жита и јесене сјетве, једногласно је изабран нови извршни одбор: Јован Петковић, претједник, Јозо Липовац, потпретједник, Драго Ољача, секретар, Трубајић Гојко, секретар. Јелена Симић

Događaji u svijetu

Agencija Frans-pres javlja da su pretstavnicima Kube, Albanije, Meksika i Egipta upućeni pozivi da iznesu svoja gledišta na plenarnoj sjednici Konferencije mira.

Dopisnik TANJUG-a javlja: Premda je Bečke Slovenija sporna teritorija čiju sudbinu ima da riješi Mirovna konferencija, italijanske vlasti su naredile mobilizaciju 1925. godišta. Naredba o mobilizaciji objavljena je u svim crkvama.

Kako javlja Rajter, grčke vlasti su streljale u mjestu Kirkiz, u centralnom dijelu Jugejske Makedonije, devet lica. Strijeljani su bili poznati po svom demokratskom pravu i borbi protiv fašizma.

Agencija Frans-pres javlja da je Kalkuta potpuno oisječena od ostalog svijeta, jer ni jedan voz ne stiže u grad, a vazduhoplovna služba je također prekinuta.

Prema najnovijim vijestima, ukupan broj žrtava u toku prošle noći iznosi 270 mrtvih i oko 2.000 ranjenih. Policija je u više mahova upotrijebila vatreno oružje i gasne bombe sa suzavcem.

Rajter javlja da je britanski vojni sud u Haifi osudio na smrt 18 jevrejskih omladinaca koji su bili optuženi da su 17. juna učestvovali u napadu na željezničke radionice u Haifi.

Četiri jevrejske omladinke osuđene su na doživotnu robiju.

TASS javlja: Prema saopštenju lista »Rahbar«, a na osnovu vijesti koje stižu iz Huzistana, brodovi sa kojih se iskrcavaju Englezi i Indusi prilaze noću iranskoј luci Abadanu.

Dopisnik TANJUG-a javlja: U Zenevi je na svečan način otvorena izložba jugoslavenskog Crvenog krsta u prisustvu predstavnika diplomatskog zbora, UNRRE, štampa i humanitarnih ustanova.

Agencija Frans-pres javlja da je u Parizu proslavljena druga godišnjica oslobođenja. Pretsjednik Oslobođilačkog odbora Pariza, Tole, u pratnji predstavnika oslobođilačkog pokreta svih regiona Pariza položio je vijenac na grob neznanog junaka.

Agencija Frans-pres javlja da je u toku Generalne skupštine danskog pokreta otpora riješeno da se pokret rasturi.

Kako javlja ČTK održan je u čuvenim banjama zapadne Češke, Marijanske Lazni i Karlove Vary veliki međunarodni filmski festival. Pored gostiju ovim međunarodnim filmskim predstavama prisustvovali su i razne delegacije filmskih radnika, novinara i političkih predstavnika Sovjetskog Saveza, Jugoslavije, Bugarske, SAD, Velike Britanije, Francuske, Svajcarske i Švedske.

TASS javlja: Sovjetski narod i njegove družane snage svečano su proslavile Dan avijacije — tradicionalni praznik cijele zemlje. Povodom proslave Dana avijacije, održan je miting u parku Centralnog doma Crvene armije u Moskvi.

Na Kušinskom aerodromu kod Moskve priređena je velika proslava kojoj je prisustvovalo preko 300.000 lica.

Kako javlja albanska telegrafaska agencija grupa od 110 albanskih omladinaca otputovala je iz Tirane za Jugoslaviju gdje će kao gosti C. K. Narodne omladine Jugoslavije provesti mjesec dana u ljetnom logoru u Sloveniji.

Rajter javlja da je urednik rimskog nedjeljnog lista »Rosa nera« Umberto Dovani osuđen na dvije godine zatvora zbog napada na demokratske slobode.

Dopisnik TANJUG-a javlja: Čehoslovački poslanik u Parizu predao je jučer pretsjedniku španske vlade u izbjeglištvu, Hiralu, notu, kojom Čehoslovačka priznaje njegovu vladu kao jednog predstavnika španske republike i njenog naroda.

TASS javlja: List »Liva al istiklah« saopštava da je sada u Turskoј mobilisana polumilionska armija i da se pod nadzorom Engleza izgrađuju aerodromi.

Евиденцији и изборима у организацији Народне омладине

Послије одржаног састанка пленума Земаљског одбора Народне омладине, одржаног се на нашем округу, припремама за изборе у организацији Народне омладине.

Од 1 до 15-ог одржани су у свима срезovima нашег округа састанци пленума среских одбора Народне омладине, који су у већини учествовали изузев срезова Котор Варош, Кључ и Мркоњић Град где нису били присутни сви чланови пленума зато што нису били на вријеме обавијештени и што је дио од њих није схватио важност одржавања састанка пленума.

На тим састанцима углавном су претресани закључци са састанка пленума Земаљског одбора Народне омладине Б. и Х.-а. Пленуми су највише пажњу обратили и разрадили питање спровођења избора у организацији Народне омладине, евиденције чланства, васпитни рад у организацији и питање уланарине. Да би се што боље наша руководства упознала са националним спровођењем избора и њиховим припремама на састанцима пленума са детаљно прерађеном упутства за изборе која је израдио Земаљски одбор Народне омладине као и Инструкције за евиденцију чланства Народне омладине.

За попис чланства формиране су (где нису раније постојале) комисије активиста и дата им детаљна упутства, скренута пажња на грешке које су прављене приликом пописа чланства на бихаћком округу. Ипак су учињене две грешке, прво — група активиста Котор Вароша умјесто да одржи конференцију омладине, проради Статута објасни важност избора и изврши попис чланства „зима рана“ направљени списак чланства омладине, уноси га у списак чланова актива Народне омладине а касније одлази од куће до куће и испуњава остале рубрике. Друго — у 3 рубрици стоји датум уношења члана Народне омладине у списак али пошто та рубрика стоји под рубриком број 4 тј. „Мјесто и година рођења“ неки чланови из групе активиста Котор Вароша приликом пописа међу у 3 и 4 рубрику датум и мјесто рођења. Кад им се на све поставило питање зашто су то учинили одговорили су — да им је рекао један члан среског одбора Народне омладине да тако треба да раде, дакле из тога се могло видјети да ни наши чланови среских одбора Народне омладине нису у потпуности прорадили Инструкције о евиденцији чланства Народне омладине.

Приликом објашњења ко може бити унешен у списак чланства Народне омладине могло се запазити двије ствари: прво, поставља се питање да ли треба уписати сву омладину једног села или предузећа у списак чланства Народне омладине, а друго да ли уписати само оне који су најактивнији или најбољи. Обадвоје погрешно. У списак треба унјети имена омладинаца и омладинки који су за вријеме рата активно радили у организацији и такви остали све до данас, а треба уносити и оне који су постали члановима организације Народне омладине последи ослобођења наше домовине, јер су то заслужили. Нека наша омладинска руководства мислила су да ће се организација Народне омладине чврстито садрати приликом спровођења избора. То би био секташки став према омладини. Уписивањем треба да се прошири наша организација, да се у њеним редовима нађе сва поштена и радна омладина која воли омладинску организацију тј. сва она омладина која призна и спроводи у дело сва програмска начела Статута Народне омладине Југославије. Овом евиденцијом чланства Народне омладине треба да се про-

шири омладинска организација и да не буде ни једнога села и предузећа у којем неће бити унешена сва омладина у списак чланства.

Питање даљњих припрема и спровођења избора у нашој организацији је један од најважнијих задатака који стоје пред организацијом Народне омладине. Са изборима и значајем истих за развој и рад наше организације треба да буде упозната не само омладина него и читав наш народ. Наша руководства треба у потпуности да схвате важност и нужност за јединственог испомагања са Народним Фронтом. То су набоље показали избори на бихаћком округу и Платинацији. Наша омладинска организација треба да се осјети главним чиниоцем организације Народног Фронта и да као таква тражи од ње помоћ за спровођење својих задатака: Групе агитатора при среским одборима Народног Фронта треба да помогну омладинску организацију у припремама а и у спровођењу избора.

Земаљски одбор Народне омладине је израдио и Упутства за изборе у нашој организацији и. Та Упутства су прорађена на састанцима пленума среских одбора Народне омладине. Њих треба да проради и сва наша омладина, како би се могла да упозна и са током изборне конференције. Дневни рад за изборне конференције извршен је у Упутствима. На изборним конференцијама треба да руководи ранији секретаријат села, предузећа или школе а не како је у Упутствима предвиђено да се изабере ново радно претседништво.

Приликом избора не смије се изгубити из вида избори демократски и да сада омладина треба да ријешава кога ће да узме у руководства. Потребно је да секретаријат изнесе детаљан извјештај о свом досадашњем раду. Послије извођења извјештаја омладини треба да дискутује, критички се осврће на рад секретаријата, ставља примједбе и даје предлоге за даљњи рад и развој организације.

Том приликом на конференцији треба изнијети детаљне податке за поједине руководиоце како би омладина постављала питања у вези њиховог рада и заслуга за организацију и тек послје тога прићи избору руководства. Чланови организације Народне омладине углавном треба да знају да успех њиховог рада зависи од избора руководства. Руководства треба да буду добра, стална и она која ће бити спремна на извршавање свих сложених задатака и на дословно спровођење Статута Народне омладине Југославије.

Процедура гласања приликом избора треба да буде што једноставнија. Са њом се треба да упозна сва омладина прије самих избора. Пошто су избори тајни, наша руководства су дужна да снабдију оне основне организације са гласачким листићима које их немају.

Избори по срезovima одржаће се овим редом: од 1 до 8 септембра Б. Дубица, Пријаво, Б. Нови, Сански Мост, Бања Лука град и Омарска. Она организација која је многобројна може да заврши са изборима у основној организацији до 15 септембра.

Од 8 до 15 септембра одржаће се избори на срезovima: Мркоњићград, Лакташи, Б. Градишка, Кључ, Бања Лука срез, Котор Варош и Србац. Послије 15-ог септембра вршиће се избори за среска руководства на среским народним конференцијама.

Сам успех и правилно спровођење избора зависи од тога колико ће се заложити срески одбори Народне омладине и како ће правилно схватити важност избора у нашој организацији.

VI. бањалучка средњошколска бригада на „Омладинској прузи“

Дошавши на своје одређиште »Омладинске пруге« VI. бањалучка бригада наишла је у припремним радовима на потешкоће услјед помањкања алата и искуства, али захваљујући VI. загребачкој бригади и радном полету бригадира она је те радове завршила до одређеног рока, тако да је главни рад на прузи отпочео 31. јула.

Већ првог дана постигнути су велики резултати: очишћено је 5.540 квадратних метара земљишта, исјечено 60 м² шибља, извађено 14 пањева и оборена три стабла. У вријеме од 2. до 8. о. мј. радило се на копању и набијању насипа за пругу и том приликом је обрађено 1.669.903 м³. Бригада је стално повећавала свој рад и постижала нове резултате. Стручњаци и техничари као и надзорници секције изјављују да је VI. бањалучка бригада, ако се узме у обзир да се састоји од ђака који нису навикли на тежи физички рад, најбоља на терену IV. секције.

Оваквим радним еланом бањалучка омладина на »Омладинској прузи« достојно претставља омладину града Бања Луке, омладину херојске Козаре и Крајине. Тај радни елан уложен је и у све остале секторе рада који се плански одвијају. Пошто рад на прузи отпочиње после подне, то се од четри ујутро до 1 послје подне одвија иктерни живот бригаде. Културно-просвјетни рад подијељен је на више грана, од седам чета организовано је седам васпитних кружока. Ту се у првом реду посвећује пажња ђацима који треба да полажу поправни испит из појединих предмета, а по-

мажу им остали другови. Многи омладинци раде предмете потребне за идући разред. Након одмора купљају се читалачке групе, на којима се прерађује материјал из научне литературе, као и дела наших и страних писаца. Сваки други дан одржава се једно предавање научног, политичког, стручног и књижевног карактера. Културно-просвјетна, хорска, хорско-рецитативна и дилетантска секција редовно одржавају своје састанке и вјежбе иако се осјећа у потешкоће услјед недостатка материјала за извођење приредаба. Ових дана посетила је VI. бањалучку бригаду најбоља омладинска културна екипа »Иво Лола-Рибар« из Београда и том приликом дала веома услијелу приредбу. Омладина бањалучке бригаде била је необично задовољна, а након завршетка одржана је утакмица у одбојци.

Свако јутро изводе се јутарње вјежбе: лакоатлетика, одбојка, ногомет, бацање диска и кугле. Чете се мијењају, тако да свака прође кроз све дисциплине. Од свих физкултурних грана највише је развијен ногомет. Како ће се током овог мјесеца одржати физкултурно такмичење за наслов првака »Омладинске пруге«, то су омладинци VI. бањалучке бригаде одиграли првенствене ногометне утакмице са радном бригадом Словеније и I. студентском бригадом »Крсто Љубићки«. Лакоатлетска такмичења нису још у току, али наши другови марљиво тренирају.

С. Херкез
дописник VI. бањалучке бриг.

Једно послје подне командир је обавијестио VI. бањалучку бригаду да ће III. чета увече давати приредбу. Спремање је почело одмах из ручка. Једни су вјежбали тачке програма, док су други уређивали бину и спремали дрва за логорску ватру. Остале чете су се купале у планинској ријеци које тече негдје од Бановића. Као и увијек живот у логору је био веома жив. Пред вечер је било предавање о »Економском значају омладинске пруге за нашу земљу« и предавач нас је подробно обавијестио о количини и квалитету угља око Бановића ради којег се гради »Омладинска пруга«. Затог су отпочеле утакмице у одбојци: играле су репрезентације чета и игра је била праћена од свих бригадира. Послије вечере и скида-

ња заставе сви су се омладинци и омладинке окупили пред позоришном. Нашој приредби су присуствовали и другови из загребачке бригаде које смо дочекали са одушевним покликом »Ура«.

Вечерњи програм се састојао од народних pjesама, изведен је један скеч и рецитација, а затим је почела »Козара« са pjesом »Наша, наша VI. бањалучка бригада«. Борбени омладински стихови који су певали о Титу, народним херојима, о братском Совјетском Савезу и о нашем највећем дјелу »Омладинској прузи« проламали су се дуго кроз ноћ и шуме. Касно смо испратили своје загребачке другове и опет се проломио с обје стране одушевљени »Ура«.

Хаџиабдић Златко

Probijanje tunela „Majevica“ - velika radna pobjeda omladinskih graditelja

Ovih dana graditelji »Omladinske pruge« riješili su jedan od najvećih i najtežih zadataka koji je pred njih postavljao brdovit teren kroz koji se gradi pruga, izvršeno je probijanje 400 metara dugog tunela Majevica. To je velika pobjeda mladih graditelja »Omladinske pruge«, posebno omladinaca iz mnerske brigade. Radovi na tunelu započeli su 28. maja, a rok za njegovo probijanje bio je 26. august. Omladinci su se obavezali da će tunel probiti prije toga roka, t. j. 20. augusta. Oni su i tu obavezu izvršili prije vremena. Tunel je probijen u noći 15. o. m.

Probijanje tunela Majevice izazvalo je veliku radost svih omladinaca. Uz polubac sastali su se drugovi iz izlaznog i ulaznog potkopa. Prigodom mitinga koji je održan sutradan, avion jugoslavenskog vazduhoplovstva spustio se nad sam ulaz tunela noseći pozdrave i darove mladim graditeljima. Narod iz okoline sela Tinja također je prisustvovao mitingu. Izvršenjem ovog velikog zadatka stvoreni su uslovi za ubrzanu izgradnju »Omladinske pruge«, a ujedno će taj veliki uspjeh razviti dalje radni elan njenih graditelja.

Naša tekstilna industrija sve više podmiruje potrebe Banja Luke i okruga

Besplatno razdijeljeno oko 10.000 bala

U posljednje vrijeme Banja Luka je snabdijevana tekstilnom robom uglavnom iz naše industrije.

Konfekcijska proizvodnja (gotova odijela) potpuno podmiruje potrebe, dok metraža (prodaja robe po metru) sve se više normalizira. Dugi repovi pred prodavnicama ili su potpuno iščezli ili se svakim danom i naglo skraćuju.

Raspodjelu robe na prodavnice, viši Gradski narodni odbor iz dispozicija Okružnog narodnog odbora. I ostali interesenti dobivaju blokove, također putem Gradskog narodnog odbora ili putem kvartova pošto su učinski odbori pravili više propusta.

Ima slučajeva da se poneki nesavjesni građani služe tuđim legitimacijama savezno tomu i pojava šverca kojemu vlasti staju uspješno na kraj.

Izvršeno je osim toga davanje (besplatno) polovnog tekstila. Gradski narodni odbor razdijelio je na području Banja Luke 979 bala (44.739 kilograma) među 19.194 najsiromašnijima i najpotrebnijima građanima. Podjela je vršena također preko sindikalnih podružnica.

Okružni narodni odbor dodijelio je povratnicima iz Srbije 120 bala, 122 bale mahadžerima prigodom repatriacije i 159 bala na razne svrhe kao polaznicima na »Omladinsku prugu« i kozarsku brigadu (za obnovu Kozar-

re), demobilisanim borcima. Šegrtskom domu itd.

Iz dispozicija Okružnog narodnog odbora bivaju isto tako podmireni sreški narodni odbori, a preko njih snabdijevajući (maloprodavci).

Kako ima priličan broj artikala u slobodnom prometu te nabavlja ZEMA u Banjoj Luci pa preko prodavnica šalje na okrug, isto tako radi i Okružni zadrugi savez za sreske za družne saveze koji et podmiruju potražnju podružnih zadruga (seljačke i radničko-namješteničke).

Znatno poboljšanje stanja nastupilo je stizanjem robe u žitni fond preko ZE-ME.

Na taj način naš je okrug uglavnom snabdijevan tekstilom i oskudicu odnosno neumornu potražnju robe u srezovima gradškom, ključkom i novskom valja gledati u njihovom pograničnom položaju, t. j. što roba ne ostaje gdje je namijenjena i kupljena.

I u okrugu je u zadnje vrijeme besplatno dijeljen polovni tekstil tako na srezove: Banja Luka 659 bala, Prijedor 460 bala, Bos. Dubica 597, Ključ 400, Bos. Gradiška 597, Omarska 750, Kotor Varoš 315, Srbac 350, Sanski Most 400, Bos. Novi 519, Mrkonjić Grad 400, Prnjavor 400, Laktaši 540.

Збрињавање ратне сирочади на бањалучком округу

Ускоро ће у Бањој Луци бити отворен Централни дом за дефектну дјецу

Као последицу тешких дана рата и окупације округ бањалучки има велики број ратне сирочади о којима се требало одмах иза ослобођења побринути и смјестити их било у домове било код породица.

Један дио наше сирочади смјештен је у дванаест дјечјих домова и то у пет домова на територији града Бања Луке, а по један у Санском Мосту, Приједору, Костајници, Дубици, Градишци, Прњавору и Котор Варошу. У овим домовима смјештено је 1.348 дјеце, углавном потпуно ратне сирочади. За издржавање тих домова Министарство социјалне политике додијељује редовне кредите.

Домови у граду Бањој Луци разврстани су на домове за мушку школску дјецу, за женску школску дјецу, за дјецу претшколског доба и за вучнике. У најскорије вријеме отвориће се дом за дефектну дјецу те ће на тај начин бити сакупљена сва дефектна дјеца из свих домова Босне и Херцеговине да би се могла подрвати специјалном одгојом и да у исто вријеме не би по домовима гдје су сада умјештена ометала рад нормалне дјеце.

У домовима се посвећује велика пажња исхрани и васпитању. Поред тога дјеца одилазе на лјетовање у Словенију, на море у град Цавтат и у св. Наум на Охридско језеро. Одлазак је у групама од три-

десет до педесет дјеце наизмјенично. На тај начин дјеца ће упознати поред опоравка и љепоте наше земље.

Како није било могућности да се сва наша ратна сирочади смјесте у домове, морало се приступити у новембру 1945. године прикупљању дјеце и колонизирању по приватним кућама, те је тако на нашем округу колонизовано око 4.000 дјеце. Поред тога колонизовано је око 900 дјеце у Словенији. Дјеца у нашем округу смјештена су код ближе родбине или код старатеља, један је дио колонизован бесплатно, а други уз новчану помоћ. Кредите за издржавање колонизоване дјеце дозначаје савезно министарство. Недавно је отпочела ревизија смјештаја колонизоване дјеце те ће се на основу утврђених података моћи приступити смјештају дјеце за идућу школску годину.

За потребе колонизоване дјеце додијељени су кредити из којих треба да се набави одијело, обућа, школски прибор као и кредити за здравствену заштиту дјеце и исплату помоћи стараоцима. На овај начин пружена је до сада успјешно прва помоћ ратној сирочади, а предузимају се даље мјере да се њихови животни услови и васпитање што више побољшају и да им се омогући што бољи развитак.

Rad biblioteke Mjesnog odbora Narodne omladine u Banja Luci

Pri Mjesnom odboru Narodne omladine prije nekoliko mjeseci osnovana je omladinska biblioteka, a broj čitalaca i pozajmljenih knjiga do sada je ostao veoma mali. Nepodizanje knjiga iz ove biblioteke ne može da opravda ni to što svaka škola ima svoju biblioteku a u gradu postoje još dvije biblioteke, jer je veliki broj radničke i kvartovske omladine upućen na biblioteku u Mjesnom odboru Narodne omladine. U ostalim knjižnicama često omladina ne može

da nađe knjige koje su joj potrebne iako za stručno tako i za opšte obrazovanje, a u omladinskoj biblioteci leže nečitana djela ruskih klasika i savremenih pisaca, francuskih realista kao i stručna djela iz strane i naše literature. To ne znači da omladina ne čita, jer su glavni posjetioci ostalih biblioteka omladinci, ali oni trebaju u prvom redu da posvete pažnju svojoj biblioteci tako da ona otkupi što širi krug omladine i odgovori svom zadatku.

KOZERIJA

O, građani, ja pasje vrućine! Zaintačila se zvijezda nebeska da nas malo proveri, što smo dali vlast u ruke bezbožnog naroda. Vajla čemo, furtum, svi izgorili! Ama, sve uhvatila neka vrućica, pa sve izgleda kao sumanuto. Eto ovaj naš dinar, da ne kažem, poludio, pa skače li — skače. Istom pomisliš: sad će početi padati — a on obješenjak jedan — hop! — pa se diilne kao da nije balavče od godinu dana i kao da nismo ratovali četiri godine, već neutralisali poput one Švajcarske. Pravi haos, pa to ti je! Seljačke mase, što no reći, baš ogorčene. Seoske baterije nemilosrdno bombarduju važne objekte našeg grada. Naročito tržišni prostor nalazi se pod usredotočenom vatrom paprika, pšenice, kukuruza, lubenica, pa'lidana, paradajza, sira, jaja, luka i ostalog težeg i lakšeg kalibra seljačke artiljerije.

Užasno je šta se radi! Na »Omladinskoj pruzi« svaki dan eksplodiraju mine, a tijela naših omladinaca lete u vazduh, ali navode da je to od dragosti što su prokopali neki novi tunel — ali sad daj im vjeruj. Kako ćeš im vjerovati, kad ovdje dobronamjerni brigovoditelji tvrde drugačije. Valjda oni znaju što govore — nije ljudima do šale. To su obično fino vaspitani ljudi koji savjesno i trezveno ruju... ovaj... hoću reći mјere svoje riječi.

Neki dan imadoh vrućki radostan događaj. U jednoj ustanovi službeno sam potražio N. N. činovnika i gle vruga onako s prve ga zatekoh u kancelariji. Bože moj, gledam i zakleo bih se da ga vidim kako sjedi kod stola. Trljam oči, al' uzalud — on pa on. Vidim niko mi ne objašnjava da je na putu, niko me ne tješi: »Sad će doći« — ili — »izišao je na nekoliko minuta« — ama ništa od toga, nego on ovdje sjedi i gleda me upitno. Meni sve nekako drago, pa ne umijem ni da prozborim. Od miline zaboravih pošto sam došao i ne svrših posla. Znam ja cijeniti i to belaj na ovoj vrućini sjediti u kancelariji. Eto u našoj redakciji, pa nismo svi heroji. Ima nas, pa nam sve u glavu da su listu potrebni beskrajni intervjui sa plaže, i skoro da mu povjeruješ da prima stipendiju, a ne platu.

»Što ljudi sto čudi« — kaže narod. Onda nije čudo što su vage po nekim našim trgovinama poprimiti karakter i temperemenat onih koji barataju s njima. Ni dva lista u gori jednaka, a kamoli dvije vage. Čujemo kako neki nesnosne cepidlake, čim donesu robu kući, odmah mјere, pa ih hvata žutica, ako usfali sitnica od pet do deset deka. Ovo

treba zabraniti, jer se krše paragrafi iz bon-tona. Uostalom, treba da se borimo protiv jednoličnosti. Nema svako čvrst karakter kao naša razglasna postaja. Posjedujem fenomenalan sluh. Jednom sam u društvu pokušao nešto otpjevati, pa su me već kod prve strofe počeli nutkati da jedem kolača. Jednom rječju sluh mi funkcioniše kao slijepo crijevo. Ali ova naša razglasna uspjela je da malo ukroti moju muzičku tvrdoglavost, tako da već okolina može odgonetnuti koju to ja pjesmu pjevuckam. Za moju muzičku naobrazbu šteta će biti ako razglasna postaja uvede kakve programe, pa prekine sa onim beskrajinim tralalalalala... tralalalalala... Nema drugo, nego dobrovoljne priloge pa otkupiti one 2-3 ploče od postaje.

Usta mu se pozlatila ko je tvrdio da savjest ima zube. Ja što grize postoj njezin. Član sam KAB-a (to mu skraćeno dođe Klub akademičara banjalučki) ima tomu dva mјeseca otkako sam izgubio ključ od klubskih prostorija. Zbog toga zavladao opšta žalost. No s'lar se slegla. Sućio ja, šuflili oni, i u miru i tišini prohujaše dva mјeseca — kad li sinoć kao grom iz vedra neba: »Deder, družo, nabavi onaj ključ što si ga izgubio.« Ožiljak opet postao rana. Prosudite sami svu težinu moga zločina. U dva mјeseca zastoja društvenog rada merkam ja sa optuženičke klupe i srce mi se siliče. O, tezak je moj grijeh, o, trošna je moja snaga.

Čitaonica Mjesnog sindikalnog vijeća ima dubok smisao za prevaspitavanje čitalačkih masa. Znaju ljudi kako je uvriježena navika da se površno čitaju novinski članci i, mašala doskočiše tome zlu. Ova čitaonica drži neke dnevničke po nedelju dana dok god se posjetiodi ne primoraju na studiranje i posljednjeg oglasa. Pošto naši dnevnički imaju tu rđavu naviku da izlaze svaki dan, nadležni su odlučili da samo bolje i informativnije brojeve zadrže na dvonedeljnoj ili jednodnedeljnoj upotrebi. Nadamo se da će oni koji prate javni život u ovoj čitaonici moći uskoro saznati da je počela mirovna konferencija. Osim toga obavještavamo građanstvo koji u roku tri protekla mјeseca nisu pročitali zidne novine ove čitaonice, neka to odmah učine, jer postoji opasnost da slova izbljede, ili čak da budu zamijenjena sa drugima.

Na kraju moje iskrene čestitke članovima Upravno-pravosudne podružnice koji su nakon šest mјesecei strpljivog čekanja dobili svoje članske legitimacije. Neke sad neko kaže da ne valja ona: »Ko čeka dočeka«.

Završen je seminar rukovodioca radničke omladine

17. juna o. g. otpočeo je sa radom seminar radničke omladine za grad Baňa Luку. Prema uputstvima od Zemaljskog odbora Narodne omladine seminari se održavaju za rukovodioca i seljačke i radničke omladine. Pitanje održavanja seminara u našoj organizaciji nametalo se kao neminovno, što što su, općenito uzevši mnogi omladinski rukovodioci mladi i nisu posjedovali sve potrebne uslove da bi mogli da rukovode organizacijama Narodne omladine većih preduzeća, kvartova itd.

Program rada prvog seminara za rukovodioca radničke omladine bio je izabran tako, da su posjetioci mogli da upoznaju osnovne stvari iz organizacionih pitanja »Narodne« omladine, sindikalne i frontovske organizacije a porud toga, pošto je u planu predviđenih predavanja bilo i nучних radova imali su prilike da saznaju osnovne pojmove iz nauke. Poslije svakog predavanja redovno su se održavali krugoci na kojima se prerađivao materijal u vezi predavanja. Posjetioci seminara sutrašnji rukovodioci na većim dјelo-

kruzima rada uлагали su mnogo pažnje u predavanje i nastojali da se što bolje upoznaju sa svim problemima.

Ovaj prvi seminar za rukovodioca radničke omladine imao je i nedostataka: Prvi nedostatak bio je taj što su drugovi s vremena na vrijeme zakasnjavali na krugoke kao i na predavanja. Izbor ljudi za seminar nije bio najbolji, t. j. nisu odabrani oni koji se nalaze u stalnom kontaktu sa radničkom omladinom. Bilo je još izvjesnih nedostataka, ali su i porud toga postignuti vidni uspjesi, t. j. posjetioci seminara stekli su osnovno znanje kako da rade u svojoj organizaciji, na čemu aktivizirati, angažovati svoje članstvo, čim ga zainteresovati itd. Kao najvažnije što se postiglo na seminaru je to da su 23 rukovodioca radničke omladine završivši seminar postali mnogo zainteresovaniji za sva pitanja te će u svom budućem radu prilaziti svim pitanjima i njihovom rješavanju sa više snalažljivosti.

Петрић Невенка

Takmičenje za ZREN

* Takmičenje za fiskulturnu značku izazvalo je veliko interesovanje kod omladine, a naročito među članovima fiskulturnih društava. Prve utakmice za fiskulturnu značku održaće se u nedjelju 25. o. mј. na Vrbasu između reprezentacija Santrača i Ade. Od svih banjalučkih društava FD »Željezničar« prijavio je najveći broj svojih članova za takmičenja ZREN-a: 46 takmičara i to 27 za značku podmlatka, 15 za srebrenu značku i 4 za zlatnu značku.

RFD »Borac« prijavio je 23 takmi-

čara i to 8 za značku podmlatka, 6 za bronзану značku, 6 за srebrenу značku i 3 за zlatnu značku.

FD »Crvena zvijezda« prijavio je 14 takmičara i to 2 за značku podmlatka, 7 за srebrenу značku i 5 за zlatnu značku.

OFD »Kozara« prijavilo je 12 takmičara: 3 за značku podmlatka, 5 за bronзану značku, 3 за srebrenу značku i 1 за zlatnu značku.

FD »Kazaz« prijavilo je 6 takmičara i to 5 за srebrenу značku, 1 за zlatnu značku.

Фискултурне вијести

Атлетска репрезентација Југославије отпутовала је за Осло. На европском првенству у Ослу наступиће: Марчеља, Жерјал, Губијан, Урбић, Вуковић, Сланац и Рачић.

Кратка турнеја наших фудбалера по Чехословачкој завршена је двојстолком заслуженим успјехом. Репрезентација Београда, који су сабијавали играчи »Партизана« и неколико чланова »Црвене звјезде« побједили су у недељу тим Прага, а у уторак у Братислави савладали тамошњи градски тим са истим резултатом. Ове двије побједи потврдиле су ранији успјех постигнут у игри са репрезентацијом Чехословачке у Прагу од 2:0.

На првенство ФНРЈ у десетобоју судјеловало је 20 најтежатеља из свих крајева земље. Побједио Мирко (Ванић) »Славија«, Загреб који је постигао 5732 бода. У петобоју за женске највише успјеха имала је Слава Дожбек (»Олимп«, Цеље) која је постигла 3.020 бодова.

ОБАВЈЕСТ

Министарство грађевина ФНРЈ у Београду намјерава организовати курс за техничке цртаче.

За цијело вријеме трајања курса cjelokupно издржавање курсиста пада на терет Министарства грађевина ФНРЈ.

Услови су да кандидати имају 4 разреда гимназије и да из предмета цртања имају оцјену 5 или 4, а по свршеном курсу да одлазе на рад у она мјеста у која се распореде.

Молбе таксиране са 10.- динара таксе са потребним документима и карактеристикама доставити Окружном одбору — Грађевинском одјелу у Банjoj Luci до 30. VIII. 1946 године.

Срески Савез задруга у Банjoj Luci расписује

KONKURS

за два службеника, једног калкуланта, једног кореспондента, више задругних пословника.

Интересовани да поднесу молбу са називом школском спремом, гдје год сада био упуслен и карактеристикама надлежних власти.

Плата по споразуму.

Упр. Одбор

Одлуком Окружног суда у Банjoj Luci број 264/46 од 29. VI. 1946. године разведен је брак са мојом бившом женом Благином рођеном Бартош. По нивој ове одлуке не признајем и нећу пријети сваку одговорност за њено понашање.

Инг. Иван Винарџ

И овим путем се захваљујем другу Вукоја Андрић који је намени новчаник са новцем и њим исправима предао нашој молби те сам опет дошао у посао истих.

Касим Ларић

Konkurs

ЗА ПРИЈЕМ KANDIDATA U UČITELJSKI KURS U BANJOJ LUCI

Уписи у Учитељски курс у Банjoj Luci обавиће се у току мјесеца септембра о. г. Право на упис имају лица која су завршила најмање четри разреда средње коле и која нису млађа од 17 (седамнаест) ни старија од 35 (тридесет и пет) година.

Молбе за пријем у Учитељски курс треба упутити Просвјетном одјелу Окружног народног одбора у Банjoj Luci до 20 (двадесетог) септембра о. г.

Молби треба приложити сљедеће документе:

1) Свједочанство о свршеном IV (четвртном) разреду средње школе.

2) Увјерение о политичком и моралном владанију издано од надлежних народних власти.

3) Лекарско увјерение да је потпуно здрав и способан за похађање Учитељског течаја.

4) Крсни или родни лист.

Кандидати који нису рођени на територији НР Босне и Херцеговине морају претходно дати писмену обавезу да ће по завршеном течају најмање 5 (пет) година служити као учитељи на територији НР Босне и Херцеговине.

Течај траје 6 (шест) мјесеци, а кандидати који буду с успјехом завршили течај и оспособљени за учитеље народних основних школа биће распоредени на учитељска мјеста у нашој Народној Републици као и дипломирани ученици учитељске школе.

Течај је интернатски уређен, тако да течајци имају бесплатан стан и храну, као и помоћ у школском прибору и училима.

21. о. мј. заборављен је мали рачуни са у трафици Т. Мусеина, улица маршала Тита, власник нека се јави на адресу горе назамену.

ФИСКУЛТУРНИЦИ СССР-а НИКОЛАЈ СЈЕРИЈ

На великом тепиху појавио се тамнопутни шпортак ковчачке које се с прекрасно развијеним грудним кошом. Његов стас се дословце о каменио, кад је заузео положај »мидно«.

Два меко опружена салта — први акорди гимнастичке комбинације. За њима слиједи брзи напор стоја на рукама. Иза тога гимнастичар тресе рукама како би од стране умор, затим слиједи каска да различитих вјежби, точно израђених. Покрети гимнастичара сједињују се с гласом која прати слободно кретање. Кратким и угодним кретањима показује сву скалу најљепших покрета људског тијела — гинкост, снагу, ритам, пластику, красоту.

Гимнастичар је »замро« за секунду приказујући став ногометаша, који одбија тешку лопту. Валовити пријелаз, и гимнастичар чини на поду округле покрете ногама. Салто. Крај комбинације слободних покрета.

Гимнастички приказ трајао је свега 150 секунди. Николај Сјериј одлази праћен урнебесним плеском гледалаца.

Фискултурне забаве дјечака нису се ограничавале акробатиком. Рвање, брзо трчање, бацање, веслање, бокс, пливање, скок у воду, све је то развијало и чинило спорним тијело будућег првака.

Готово ни у једној спортској дисциплини није потребно толико вјежбати као у гимнастици. Пет година рада на справама је минимални рок да би се постало просјечним гимнастичаром. Побједа на гимнастичком турниру долази тек након упорног вјежбања.

18-годишњи младић Сјерије први је пут наступио 1932. на првенству ВЦСПС (профсојуза) у гимнастици у коме се најтежачи мајстори и прворазредни гимнастичари.

Међу прворазредне ушао је Николај Сјериј одмах из почетка прескочивши квалификационе разреде. Али на првим најтежачима с мајсторима заузео је посљедње — 79. мјесто.

Силна воља и жеља да докаже како и он може бити добар гимнастичар давали су Сјерију нову снагу. Радећи упорно неколико година Николај Сјериј је на справама прикупљао драгоцене оцјене. Послије упорне борбе на најтежачима 1936. заузео је 8. мјесто и стекао часни наслов мајстора.

Сваке је године Николај Сјериј заступао на свесавезним најтежачима али тежак је пут до наслова апсолутног првака државе. Он је већ постао прваком свог добровољног фискултурног друштва »Медик«, освојио наслов првака ВЦСПС, али часни наслов апсолутног првака државе освојио је тек 1943.

Припреме за упис у Средњу - техничку школу

Пошто се годишњи школски одмор приближава крају, управе школа почињу са припремним радovima за нову школску годину. То се нарочито осјећа у стручним школама које у нашој новој народној привреди имају нарочити значај. Средња техничка школа у Банjoj Luci примиће и ове године максимум нових ученика како би се за наш округ изградиле што прије нови кадрови спремих техничара.

У школу се могу уписати даци са положеним nižим теџајним испитом или завршеном занатском школом и то, да поднесу пријаве за упис са 10.- динара таксе најдуже до 30. августа. Даци са свршеном мушком занатском школом полагаће прије уписа допунски испит из српског или хрватског језика, математике, физике, и просторног цртања. Конкурсна комисија прегледаће пријаве за упис и одлучи о њиховом рјешавању. Уписи ће се одржати од 1. до 5. септембра. Ученици првог теџаја треба код уписа да приложе свједочанство о положеном nižем теџајном испиту односно о завршеној занатској школи крсни лист и лијеџничко увјерение са укупном таксом од 63.- динара. Ученици који су из било којих разлога прекинули шковање среских народних одбора или увјерение о демобилизацији.

Интернати у којима имају предност даци стручних школа моћи ће да припреме све даке Средње техничке школе, су зато благовремено поднјели молбу. Молбу са приложеном прописаном таксом треба упутити Управи школе до краја овог мјесеца са сљедећим прилозима: преписом задњег школског свједочанства и увјерение о имовном стању са мишленим среског народног одбора о износу који ученик може да плати. Предност код пријема у интернат имају ученици који су ратна сиричад, борци или синови борца. Међутим, како ће ове године бити примљено максимум 40 нових ученика, то се претпоставља да ће у интернату бити мјеста за све ученике, којима је то потребно.

Но сљедеће године, у жестокој борби између Сјерија и пријатељског првака Кијевањанина Адриана Ибадулајева, противници су тако нервозно и напрегнуто радили, да су на једној вјежби постигли ниску оцјену и... проиграла првенство, које је прешло на Владимира Белякова.

Комтем 1945. Николај Сјериј поновно је освојио назив апсолутног првака Совјетског Савеза.

Управа државног рудника - Banja Luka

Обавјештава грађанство, као и државна и остала надлежства и предузећа да у колико рефлектирају на угалј да се са истим одмах почну снабдевати пошто ова Управа сада располаже са свим врстама угљена слободним за продају, док за вријеме јесених и зимских мјесеци неће моћи издати угалј никоме, осим жељезници, индустрији и војним установама. Уплата за угалј се врши svakог радног дана на благajни рудника од 7 до 15 сати.

Управа рудника Banja Luka br. 5498

(3-3)